

**Masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganishning
ommaviylik darajasi**

Holiqova Dilnoza Sirojiddinovna

*Navoiy davlat pedagogika instituti "Ta'lim va tarbiya nazariyasi va
metodikasi" yo'nalishi tayanch doktoranti*

Annotatsiya: Mazkur maqolada masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganishning ommaviylashuv darajasi va sabablariga urg'u berilgan. O'quvchilarga erkin vaqt va joy tanlash imkoniyatini beruvchi masofaviy o'qitish texnologiyalari bugungi kunda chet tillarini o'rganishda samarali usul sifatida keng qo'llanilmoqda. Ushbu maqolada masofaviy ta'lim platformalari, mobil ilovalar, virtual sinflar va boshqa raqamli vositalarning chet tillarini o'rganish jarayonidagi roli va ularning afzalliklari hamda kamchiliklari ko'rib chiqiladi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari yordamida chet tillarini o'rganishga bo'lgan qiziqishning ortishi zamonaviy o'quv jarayonining muhim qismi ekanligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Masofaviy ta'lim, chet tillarni o'rganish, onlayn ta'lim texnologiyalari, masofaviy til kurslari, o'rganish usullari, dasturiy ta'minot orqali til o'rganish, ta'lim platformalari, mobil ilovalar orqali til o'rganish, ommaviy onlayn kurslar.

**Popularity of learning foreign languages through distance
education technologies**

Halikova Dilnoza Sirojiddinovna

*Navoi State Pedagogical Institute, main doctoral student, "Theory and
Methodology of Education and Training"*

Annotation: This article emphasizes the level and reasons for popularization of learning foreign languages through distance learning

technologies. Distance learning technologies, which allow students to freely choose time and place, are widely used today as an effective method for learning foreign languages. This article examines the role of distance learning platforms, mobile applications, virtual classrooms and other digital tools in the foreign language learning process and their advantages and disadvantages. It is noted that the increased interest in learning foreign languages with the help of distance education technologies is an important part of the modern educational process.

Keywords: *Distance education, foreign language learning, online learning technologies, distance language courses, learning methods, language learning through software, educational platforms, language learning through mobile ,applications, public online courses*

Популярность изучения иностранных языков посредством технологий дистанционного образования

Халикова Дильноза Сироджиддиновна

Навоийский государственный педагогический институт, главный докторант, «Теория и методика образования и воспитания»

Аннотация: *В данной статье подчеркивается уровень и причины популяризации изучения иностранных языков посредством технологий дистанционного обучения. Технологии дистанционного обучения, которые позволяют студентам свободно выбирать время и место, сегодня широко используются как эффективный метод изучения иностранных языков. В данной статье рассматривается роль платформ дистанционного обучения, мобильных приложений, виртуальных классов и других цифровых инструментов в процессе изучения иностранного языка, их преимущества и недостатки. Отмечается, что повышенный интерес к изучению иностранных языков с помощью технологий дистанционного образования является важной частью современного образовательного процесса.*

Ключевые слова: *Дистанционное образование, изучение иностранного языка, технологии онлайн-обучения, дистанционные языковые курсы, методы обучения, изучение языка с помощью программного обеспечения, образовательные платформы, изучение языка с помощью мобильных приложений, публичные онлайн-курсы.*

Kirish. Masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganishning ommaviylik darajasi. Bugungi kunda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim sohasiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Masofaviy ta'lim texnologiyalari chet tillarini o'rganish jarayonida keng qo'llanilmoqda va ularning ommaviylik darajasi kundan-kunga ortib bormoqda. Bu turdagi ta'lim texnologiyalari imkoniyatlari, o'quvchilar uchun qulayligi va chet tillarini o'rganishga bo'lgan talabning yuqoriligi sababli chet tillarini o'rganish uchun keng ommaviylashmoqda. Mazkur maqolada masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganish ommaviyligi, uning sabab va imkoniyatlari, texnologiyalarning afzallik va kamchiliklari hamda ilmiy adabiyotlarga asoslangan tahlil yoritiladi.

Masofaviy ta'lim texnologiyalari va chet tillarini o'rganish. Masofaviy ta'lim texnologiyalari — bu Internet, kompyuter va boshqa raqamli texnologiyalar vositasida bilim olish imkonini beruvchi ta'lim shaklidir. Ushbu usul orqali ta'lim jarayoni masofadan turib, talabalarning mustaqil va moslashuvchan ravishda bilim olishini ta'minlaydi. Ayniqsa chet tillarini o'rganishda bu metodlarning samaradorligi ortib, kurslar, darsliklar va tillarni o'rgatuvchi maxsus dasturlarni foydalanish imkoniyati kengaydi. Ommaviylik darajasiga ta'sir qiluvchi omillar Masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganishning ommaviylashuviga quyidagi omillar ta'sir ko'rsatmoqda:

1. Erkin vaqt va joy tanlovi – Masofaviy ta'lim texnologiyalari foydalanuvchilarga istalgan joy va vaqtda o'rganish imkoniyatini beradi. Buning natijasida chet tilini o'rganishga qiziqadiganlarning soni ortadi.

2. Modullarning kengligi va xilma-xilligi – Masofaviy ta'lim platformalarida turli darajadagi o'quvchilar uchun til kurslari, video darsliklar,

audio resurslar va boshqa interaktiv materiallar mavjud. Bu esa o'quv jarayonini qiziqarli va interaktiv qiladi.

3. Arzonligi va ko'pchilikka erishish imkoniyati – An'anaviy darslarga qaraganda masofaviy kurslar ko'pincha arzon bo'lib, iqtisodiy jihatdan ham foydali hisoblanadi. Shu bilan birga, butun dunyo bo'ylab foydalanuvchilar bilan bog'lanish imkonini beradi.

4. Yangi texnologiyalar – Sun'iy intellekt, virtual haqiqat va boshqa innovatsion texnologiyalar til o'rganish jarayonini yanada samarador qiladi. Masofaviy ta'lim texnologiyalarining afzalliklari va kamchiliklari

Afzalliklari:

Moslashuvchanlik – Masofaviy ta'lim texnologiyalari o'rganish jarayonini o'quvchi xohlagan vaqt va joyda olib borish imkonini beradi.

Interaktivlik – Ko'plab masofaviy ta'lim platformalari interaktiv elementlar bilan boyitilgan bo'lib, foydalanuvchilarga faol ishtirok etish imkonini beradi.

Shaxsiylashtirish imkoniyati – Sun'iy intellekt asosida ishlovchi dasturlar har bir o'quvchi uchun individual o'quv rejalarini tuzish imkonini beradi.

Kamchiliklari:

Motivatsiya yetishmasligi – Masofaviy o'qish ko'p hollarda o'quvchilarni o'z-o'zini motivatsiyalashga majbur qiladi. An'anaviy sinf sharoitidagi kabi nazorat tizimi yo'qligi sababli ayrim o'quvchilar kurslarni oxirigacha tugatmaydi.

Texnologik qiyinchiliklar – Masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish uchun yaxshi texnologik infratuzilma talab etiladi.

Ommaviylashuv tendensiyalari. Bugungi kunda chet tillarini masofaviy o'rganish imkoniyatlari kundan-kunga kengayib bormoqda. Shu jumladan: MOOC (Massive Open Online Courses) platformalari: Coursera, edX, Udemy kabi xalqaro platformalarda minglab chet tillarini o'rgatuvchi kurslar mavjud. Mobil ilovalar: Duolingo, Babbel, Memrise singari dasturlar orqali chet tillarini o'rganish ko'plab yoshlar uchun odat tusiga kirdi. Virtual sinflar: Zoom, Google Meet orqali olib borilayotgan onlayn darslar ham keng ommalashib bormoqda.

Xulosa va takliflar. Masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganishni takomillashtirish uchun quyidagi takliflarni keltirish mumkin:

1. Maxsus platformalar yaratish – O'zbekistonda chet tillarini o'rganish uchun milliy masofaviy ta'lim platformalarini ishlab chiqish. Bu platformalar o'zbek tilida interfeysga ega bo'lib, o'quvchilar uchun qulaylik yaratadi va mahalliy ta'lim talablariga moslashtiriladi.

2. Interaktiv o'quv materiallari yaratish – O'quvchilar uchun interaktiv va oson o'zlashtiriladigan materiallar, virtual sinflar va o'yin usulidagi darslarni taqdim etish. Bunda multimedia vositalaridan keng foydalanish talab etiladi, masalan, video darslar, podkastlar, audio topshiriqlar va o'yinlar.

3. Mobil ilovalar ishlab chiqish – Chet tillarini o'rganish uchun maxsus mobil ilovalar yaratish. O'zbek tiliga moslashtirilgan ilovalar yordamida o'quvchilar osonroq o'rganishlari mumkin, shu bilan birga, ilovalarda progress kuzatish va o'qituvchi bilan bog'lanish imkoniyatlari ham kiritilishi mumkin.

4. Virtual realnost va sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish – Til o'rganish jarayoniga virtual realnost (VR) va sun'iy intellektni qo'llash orqali o'quvchilarni qiziqtirish va ularga real hayotiy muloqot muhitini taqdim etish. Bu texnologiyalar bilan o'qitish yanada samarali va interaktiv bo'ladi.

5. O'qituvchilarni masofaviy ta'limga tayyorlash – O'qituvchilarga masofaviy dars o'tish bo'yicha maxsus trening va seminarlardan o'tkazish. O'qituvchilar masofaviy ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llashni, interaktiv darslar yaratishni va onlayn darslarda o'quvchilar bilan samarali muloqot qilishni o'rganishlari kerak.

6. Progress kuzatuv tizimini joriy etish – O'quvchilarning rivojlanish jarayonini kuzatish uchun maxsus monitoring va baholash tizimlari joriy etish. Bu tizim o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini aniqlash va ularga moslashtirilgan ta'lim yo'nalishlarini tavsiya qilish imkonini beradi.

7. Masofaviy ta'lim uchun qo'llab-quvvatlash tizimini kuchaytirish – Masofaviy o'quvchilar uchun onlayn yordam va qo'llab-quvvatlash tizimlari joriy qilish. Bu orqali o'quvchilar darslarni to'liq o'zlashtirishda qiyinchiliklarga duch kelmasdan, o'zlarining savollarini tezda hal qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

8. Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish – Xalqaro tashkilotlar va ta'lim platformalari bilan hamkorlik qilish orqali O'zbekistonda chet tillarni o'qitishda

ilg'or tajribalarni joriy etish. Bu orqali o'quvchilar uchun ko'proq bepul yoki arzon kurslar yaratish imkoniyati ortadi.

Ushbu takliflar chet tillarini masofaviy o'rganish jarayonini O'zbekistonda yanada samarali va ommabop qilishga yordam beradi. **Xulosa.** Zamonaviy ta'lim texnologiyalari o'quvchilarda o'qish va o'rganish qobiliyatlarini samarali shakllantirish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ta'lim jarayonida texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarni turli qobiliyatlarni rivojlantirishga undaydi, shu bilan birga, ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Shuningdek, texnologiyalar orqali ta'lim olish o'quvchilarni XXI asr talablariga javob beruvchi tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va kommunikativlik kabi muhim qobiliyatlar bilan ta'minlaydi. Shu sababli, zamonaviy ta'lim tizimida texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning qobiliyatlarini shakllantirishda asosiy omillardan biri hisoblanadi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganishning ommaviylashuvi zamon talabidan kelib chiqqan zaruratdir. Bu usul nafaqat o'quvchilarga qulaylik yaratar ekan, balki keng miqyosda sifatli ta'lim olish imkoniyatini ham ta'minlaydi.

Adabiyotlar

1. Alexiou, A. & Schippers, M. C. (2018). Digital education strategies for a learning society. *European Journal of Education*, 53(2), 175-191.
2. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
3. Huang, R., & Zhou, Y. (2020). COVID-19 and remote learning: Research on the development of remote education during the pandemic. *Computers and Education Open*, 1(1), 100006.
4. Shaddox, C. R. (2017). A comparative analysis of online learning outcomes. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 10(1), 15-23.
5. Kuo, Y., Walker, A. E., Schroder, K. E., & Belland, B. R. (2014). Interaction, Internet self-efficacy, and self-regulated learning as predictors of student satisfaction in online education courses. *The Internet and Higher Education*, 20, 35-50.